

อิทธิพลของเศรษฐกิจแบ่งปันในมิติของ การแบ่งปันผลประโยชน์ ความสัมพันธ์เครือข่าย
และ ความเป็นอาชีพอิสระ ที่มีต่อความผูกพันในอาชีพ

The influence of sharing economy: Distributive justice, network relation,
and self-employment on career commitment

อาภาภรณ์ จงวิริยะเจริญชัย¹, นภาพร ชันธนาภา², ระพีพรรณ พิริยะกุล³
Arphaporn Jongwiriyajaroenchai¹, Napaporn Khantanapha², Rapeepun Piriyakul³
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์^{1,2}, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง³
Graduate School of Business Administration, Southeast Asia University^{1,2}
Faculty of Science, Ramkhamhaeng University³
Arhapon.jong@gmail.com¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ของปัจจัย ความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายและ ความเป็นอิสระในอาชีพ ของกลุ่มผู้ประกอบการแกร็บ 2) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ ความเชื่อมั่น การกำกับตนเอง และความผูกพันแบบเป็นมืออาชีพในการเป็นนายของตนเอง ของกลุ่มผู้ประกอบการแกร็บ 3) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยการบริหารของ แกร็บ จากการศึกษาในเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยความเป็นอิสระในอาชีพ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ 0.656 รองลงมาคือ ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย ส่วนปัจจัยการรับรู้ของปัจจัย ความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ มีอิทธิพลต่ำมาก ในด้านเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สัมภาษณ์ ต้องการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสร้างความยุติธรรมอีกทั้งต้องการผลักดันให้แกร็บเป็นอาชีพที่ถูกกฎหมาย โดยควรเพิ่ม ระเบียบ ข้อบังคับให้สอดคล้องกับรูปแบบการให้บริการเรียกรถโดยสารผ่านแอปพลิเคชันให้สามารถควบคุม และลดปัญหา การดำเนินธุรกิจที่ไม่เป็นธรรมได้ รวมทั้งควรมีการร่วมมือระหว่างแกร็บและภาครัฐในการสนับสนุนสตาร์ทอัพให้เกิดการ สร้างรายได้เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศไทยให้ดีขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการธุรกิจ, เศรษฐกิจแบบแบ่งปัน, ความผูกพัน, มืออาชีพ, นายของตนเอง

Abstract

The objective of this research was 1) to investigate the perception level of the sharing justice, network relation, and profession independence among Grab operators, 2) to investigate the perception level of the confidence, self-regulation, and professional engagement in the self-employment among Grab operators, and 3) to investigate the influence of Grab's administrative factors. According to the quantitative study, the profession independence was the highest influential factor of 0.656, followed by the network relation while the e perception of the sharing justice was the very low influential factor. According to the qualitative study through interviews, the interviewees wanted to develop technology for justice make Grab a legal career. Additional rules and regulations should be established to be in line with the form of calling passenger car services through the application so that unfair business practices can be controlled and minimized. Moreover, there should be cooperation between Grab and the government in supporting the start-up operators to generate their income in order to improve the quality of life of the people in Thailand.

Keywords: Business management, Sharing economy, Commitment, Professional, Self-employment

บทนำ

การจัดการทรัพยากรของธุรกิจนั้นแต่เดิม เป็นรูปแบบที่ใช้ทรัพยากรของเจ้าของทรัพยากรนั้น ๆ เพื่อดำเนินธุรกิจ แต่ภายหลังเมื่อประชาชนทั่วไปที่มีสินทรัพย์ที่เหลือใช้ ประกอบกับการมีเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาสนับสนุน จึงเกิดแนวคิดในการนำสินทรัพย์ที่เหลื้อมาบริหารเป็นธุรกิจเพื่อสร้างมูลค่าจากทรัพยากรนั้น ๆ ที่เรียกกันว่าระบบแบ่งปันทรัพยากรหรือที่นิยมเรียกว่า “เศรษฐกิจแบบแบ่งปัน” (Sharing Economy) ทั้งนี้สินทรัพย์ที่นำมาทำธุรกิจดังกล่าวอาจจะเป็นเป็นรูปแบบของสินค้าหรือบริการ ทั้งนี้ในช่วงที่เจ้าของทรัพยากรนั้น ๆ ใช้เหลือหรือไม่ได้ใช้ก็จะแบ่งปันให้ผู้ที่ต้องการใช้โดยแลกเปลี่ยนในรูปแบบค่าตอบแทนที่เป็นเงิน (Matzler, Veider & Kathan, 2015) เศรษฐกิจแบบแบ่งปัน ถือเป็นการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดมูลค่ามากที่สุดต่อเจ้าของ นอกจากนี้ยังสร้างเป็นอิสระในการทำธุรกิจทั้งนี้เจ้าของธุรกิจมักจะดำเนินงานเองและมีสิทธิในการบริหารที่คล่องตัวอาจจะยกเลิกบริการได้โดยไม่ต้องไปทำพิธีการทางการค้ามากเหมือน เช่น การทำธุรกิจในภาคเอกชนทั่ว ๆ ไป

ในการศึกษาครั้งนี้เลือกธุรกิจเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน ประเภทบริการการขนส่ง คือ “ตราบริการแกร็บ” มาเป็นธุรกิจที่ศึกษา ด้วยเหตุผลเพื่อรับรู้ปัจจัยของการจัดการธุรกิจเศรษฐกิจแบ่งปันที่สร้างความผูกพันแบบมืออาชีพในการเป็นนายของตนเอง อีกทั้งในด้านทางกฎระเบียบ และการเป็นการเปิดโอกาสในการสร้างรายได้จากลักษณะบุคคลสู่บุคคล (Peer-to-peer) อันเป็นกระบวนการกระจายทรัพยากรที่มีของบุคคลหนึ่ง ๆ ไปสู่บุคคลอื่นในลักษณะของการบริโภคร่วมกัน การบริโภคร่วมกันโดยที่ผู้ได้รับการแบ่งปันไม่จำเป็นต้องครอบครองทรัพยากรนั้น (Allen & Berg, 2014; Belk, 2007) จึงเท่ากับเป็นการลดมลภาวะในการสินค้ามากขึ้น แกร็บ (Grab) คือ บริการตราสินค้ารูปแบบบริการ ที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจลักษณะนี้ที่ให้ผู้บริโภคใช้บริการ รถแท็กซี่ รถนั่งส่วนบุคคล รถมอเตอร์ไซด์ บริการส่งของ สามารถเรียกใช้บริการผ่านแอปพลิเคชันเพื่อก่อให้เกิดความสะดวกสบายและไม่ต้อง เจอปัญหาการปฏิเสธลูกค้าและเพื่อความรวดเร็วในการใช้บริการ มีรายได้จากค่าคอมมิชชั่นประมาณร้อยละ 20 ต่ออัตราค่าโดยสารในแต่ละครั้ง มีจุดเด่น คือความสะดวก รวดเร็ว เรียกบริการได้ตลอด 24

ชั่วโมง จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การวิจัยในประเด็นนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาตัวแบบเชิงพฤติกรรมเพื่อส่งเสริมโอกาสของเศรษฐกิจแบ่งปันต่อความผูกพันแบบมีอาชีพในการเป็นนายของตนเอง

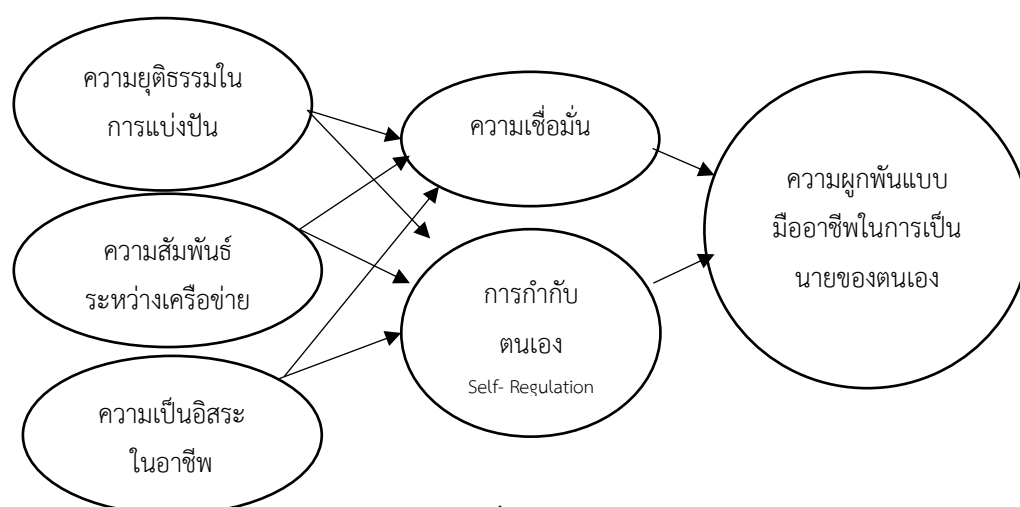
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ของปัจจัย ความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย และ ความเป็นอิสระในอาชีพ ของกลุ่มผู้ประกอบการแกร็บ
2. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ความเชื่อมั่น การกำกับตนเอง และความผูกพันแบบมีอาชีพในการเป็นนายของตนเอง ของกลุ่มผู้ประกอบการแกร็บ
3. ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยการบริหารจัดการของแกร็บอันประกอบด้วย ความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย และความเป็นอิสระในอาชีพ ที่ส่งผ่านปัจจัยคั่นกลาง คือ การรับรู้ความเชื่อมั่น และการกำกับตนเอง ไปสู่ผล คือ ความผูกพันแบบมีอาชีพในการเป็นนายของตนเอง

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. เชิงบริหาร บริษัทสตาร์ทอัพขนาดเล็กสามารถนำผลงานวิจัย มาใช้ในการบริหาร ส่งเสริมเศรษฐกิจแบ่งปันให้ตอบสนองต่อผู้บริโภค อีกทั้งสามารถนำผลการวิจัยดังกล่าว มาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาต่อยอดคุณภาพการให้บริการ ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การจัดการ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่ายร่วมกัน
2. เชิงทฤษฎี ขยายผลการใช้ทฤษฎี การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) ทฤษฎีการกำกับตนเอง (Self-Regulation Theory) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) ทฤษฎีความผูกพันและความเชื่อมั่น (Commitment-Trust Theory) และการปรับใช้ด้วยตนเอง (self-deployment) เพื่อพัฒนาต่อยอดทฤษฎีในสมัยปัจจุบัน ให้ทันสมัย เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในปัจจุบันที่ศึกษาจากการสุ่มตัวอย่างในประชากรที่เป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระร่วมกับแกร็บในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 15,344 คน (บริษัท แกร็บ (ประเทศไทย) จำกัด, 2562) โดยกำหนด จำนวนตัวอย่างที่มากที่สุดจาก จากการคำนวณตามสูตรการหา กลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรของ (Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นประมาณ 95 % ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ ระดับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 ราย

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความคิดเห็น โดยสัมภาษณ์เชิงลึก การระดมสมอง (Brainstorming) ได้แก่ ผู้บริหารแกร็บ เจ้าของทรัพย์สิน คนขับแกร็บ นักกฎหมาย ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่อง โอกาสของเศรษฐกิจแบ่งปันต่อความผูกพันแบบมีอาชีพในการเป็นนายตนเอง โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายที่ 1 ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบแบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ศึกษาขอความร่วมมือกับสำนักงานของแกร็บ โดยอ้างอิง หนังสือขอความร่วมมือทางวิชาการฯ เพื่อขอรายชื่อ และเบอร์โทร ผู้ประกอบการอาชีพอิสระร่วมกับแกร็บ เพื่อส่งแบบสอบถามจำนวน 390 ชุด จากนั้นตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา โดยตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำมากำหนดรหัสคำตอบเพื่อทำการวิเคราะห์ประมวลผลเพื่อไปสู่ขั้นตอนการสร้างแบบ สัมภาษณ์ต่อไป

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากการระดมสมอง (Brainstorming) มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังนี้ จัดทำหนังสือเรียนเชิญกลุ่มเป้าหมายที่ 2 เพื่อขอความร่วมมือ ในการระดมสมอง (Brainstorming) กับผู้เชี่ยวชาญ 10 คน เมื่อได้ข้อมูลจากการระดมสมอง (Brainstorming) ใน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจเศรษฐกิจแบ่งปันที่สร้างความผูกพันแบบมีอาชีพในการเป็นนายของตนเอง นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะสรุปผลการวิจัยและไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ โดยนำเสนอในรูปแบบของตารางแจกแจง ความถี่ร้อยละ อีกทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพปฐมภูมิ โดยเกิดจากการสัมภาษณ์หรือการมีปฏิสัมพันธ์กับ กลุ่มเป้าหมาย รับรู้รายละเอียด ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นเป็นข้อมูลที่เป็นข้อความเชิงวิเคราะห์
2. การวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปล ความหมาย ดังนี้ระดับคะแนน 1-5 หมายถึง น้อยที่สุด ไป มากที่สุด

3. วิเคราะห์สมการโครงสร้างด้วยวิธี Covariance Based

4. วิเคราะห์โดยยึดสาระเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นหลักโดยวิเคราะห์เป็นข้อความบรรยาย (Descriptive)

ผลการศึกษา

จากศึกษาเรื่อง “การจัดการธุรกิจเศรษฐกิจแบ่งปันที่สร้างความผูกพันแบบมืออาชีพในการเป็นนายของตนเอง มีผลการวิเคราะห์ดังนี้ กลุ่มเป้าหมายที่ 1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยแบ่งเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์และการประกอบอาชีพ พบว่าจำนวนตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 74.6 มีอายุระหว่าง 18-30 ปีคิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา 31-40 ปี ร้อยละ 38.2 สถานภาพสมรส ร้อยละ 46.2 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. มีจำนวนมากสุดร้อยละ 37.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาทร้อยละ 53.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพหลักคือทำงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 42.8 รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 36.2 ในส่วนของระยะเวลาในการประกอบอาชีพแกร็บ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระยะเวลาในการประกอบอาชีพแกร็บ 1-2 ปี ร้อยละ 37.4 รองลงมา น้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 34.4 จำนวนชั่วโมงในการประกอบอาชีพแกร็บ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีจำนวนชั่วโมงในการประกอบอาชีพ 8-10 ชั่วโมง ร้อยละ 50.3

ตอนที่ 2 ความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ พบว่า จำนวนตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่ค่าคะแนนมีการกระจายสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรสูงถึงร้อยละ 21 ในส่วนของตัวแปรย่อยในกลุ่มพบว่ารายการ แกร็บนี้ช่วยสนับสนุนการหาลูกค้า มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.27 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรร้อยละ 20

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย พบว่า จำนวนตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่ค่าคะแนนมีการกระจายสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรสูงถึงร้อยละ 21 ในส่วนของตัวแปรย่อยในกลุ่มพบว่ารายการ แกร็บและเครือข่ายมีการช่วยสนับสนุนในการทำงานซึ่งกันและกัน มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.16 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรร้อยละ 18

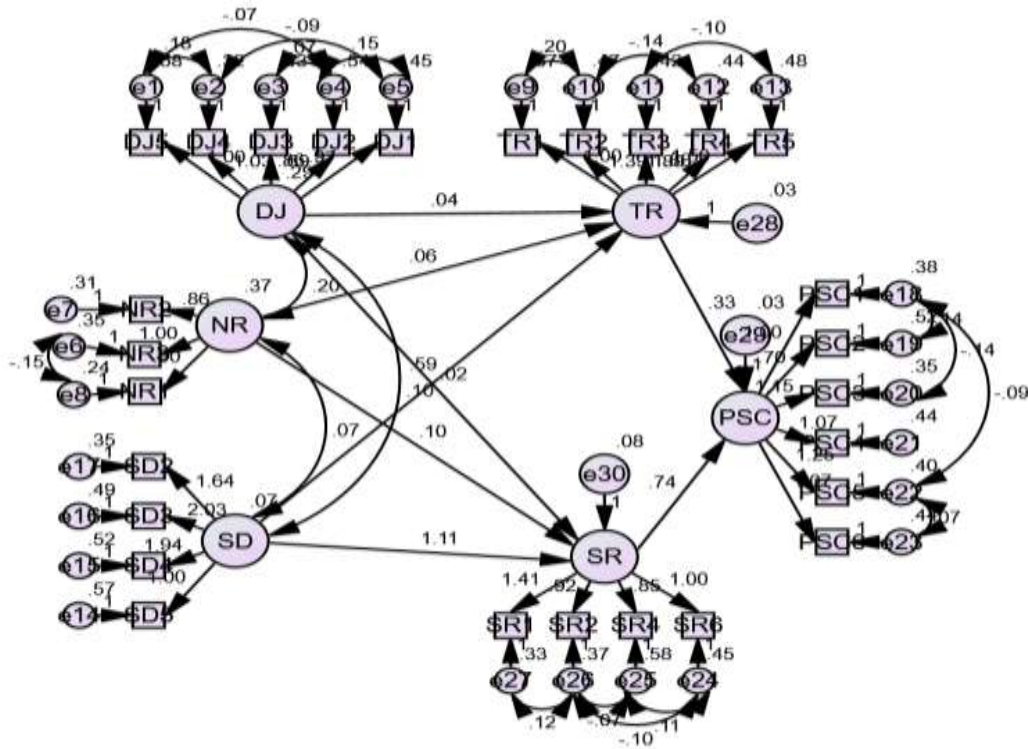
ตอนที่ 4 ความเป็นอิสระในอาชีพ พบว่า จำนวนตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่ค่าคะแนนมีการกระจายสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรสูงถึงร้อยละ 20 ในส่วนของตัวแปรย่อยในกลุ่มพบว่ารายการ ท่านเป็นเจ้าของยานพาหนะและประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.10 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรร้อยละ 18

ตอนที่ 5 ความเชื่อมั่น พบว่า จำนวนตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่ค่าคะแนนมีการกระจายสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรสูงถึงร้อยละ 21 ในส่วนของตัวแปรย่อยในกลุ่มพบว่ารายการ ท่านมั่นใจในการบริหารของแกร็บ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.16 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรร้อยละ 19

ตอนที่ 6 การกำกับตนเอง พบว่า จำนวนตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่ค่าคะแนนมีการกระจายสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรสูงถึงร้อยละ 20 ในส่วนของตัวแปรย่อยในกลุ่มพบว่ารายการ ท่านสามารถจัดการตนเองในการทำอาชีพนี้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.11 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรร้อยละ 17

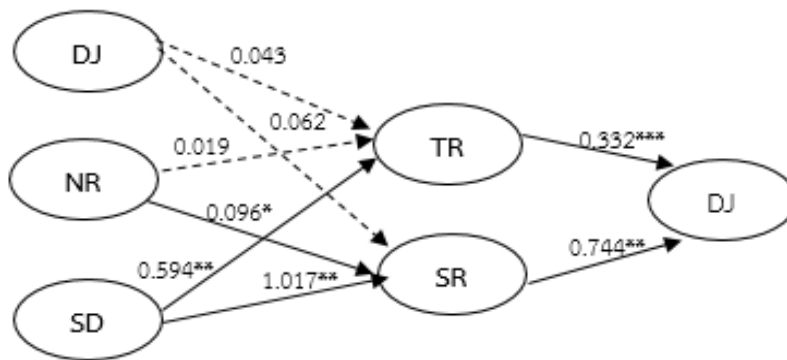
ตอนที่ 7 ความผูกพันในอาชีพอิสระ พบว่า จำนวนตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่ค่าคะแนนมีการกระจายสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรสูงถึงร้อยละ 20 ในส่วนของตัวแปรย่อยในกลุ่มพบว่ารายการ การได้ทำงานร่วมกับแกร็บทำให้ท่านบริหารตนเองได้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.23โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรร้อยละ 17

ตอนที่ 8 การวิเคราะห์ตัวแบบความผูกพันในอาชีพ จากการวิเคราะห์สมการโครงสร้างโดยการกำหนดข้อจำกัด (Constraint) เพื่อปรับตัวแบบความผูกพันในอาชีพอิสระ ในการเป็นนายของตนเองให้เหมาะสม ผลการวิเคราะห์มีดังนี้ การทดสอบตัวแบบตามกรอบแนวคิด โดยใช้ Covariance Based

Chi-Square= 1419.729, df =287, Chi-Square/df = 4.947,

ภาพที่ 2 ผลการปรับตัวแบบ (Bollen, 1990)

ภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์ตัวแบบ

ความหมายของปัจจัย

DJ: ความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ (Distributive Justice)

TR: ความเชื่อมั่น (Trust)

NR: ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย (Network Relation)

SR: การกำกับตนเอง (Self-Regulation)

SD: ความเป็นอิสระในอาชีพ (Self-Deployment)

PSC: ความผูกพันในอาชีพอิสระ (Professional Self-Employment Commitment)

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความกลมกลืนเหมาะสมจากการวิเคราะห์ตัวแบบ

ดัชนี		มาตรฐาน	อ้างอิง
Chi Square	1,419.72	-	-
Degree of Freedom	287	-	-
χ^2 / df	4.947 ¹	<= 5.00	Wheaton et al., (1997)
RMSEA	0.076 ¹	< 0.08	MacCallum et al., (1996)
P value	0.000	> 0.05	
CFI	0.814 ²	> 0.90	Hu & Bentler, (1999)
GFI	0.837 ²	> 0.90	Sharma et al.,(2005)
AGFI	0.813 ²	> 0.90	Sharma et al.,(2005)
RMR	0.047 ¹	< 0.05	Byrne,(1998);Diamantopoulos; & Siguaw, (2000)

หมายเหตุ: 1 หมายถึงเกณฑ์ดีปานกลาง 2 หมายถึงเกณฑ์ยอมรับได้ พิจารณาจากระยะห่างจากเกณฑ์มาตรฐาน

ผลการทดสอบในตัวแบบโดยใช้ค่ามาตรฐานความกลมกลืน 7 ค่า ปรากฏว่าดีปานกลาง(Mediocre fit) มี 3 ค่า ผลผ่านเกณฑ์รับได้ (Acceptable) มี 3 ค่า ส่วนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มี 1 ค่า คือค่า p ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ค่า p-value > 0.05 เป็นการตรวจสอบความเหมาะสม มักใช้ไม่ใช้กันด้วยเหตุผลที่ค่าดังกล่าวมักจะไม่เสถียรขึ้นกับ สาเหตุสองประการ คือความซับซ้อนของตัวแบบ (จำนวนตัวแปรเชิงประจักษ์ และตัวแปร Construct) และขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยทั่วไป ค่า p-value > 0.05 ส่งผลให้มักไม่ใช้กันในการตัดสินใจ (Schermelleh-Engel et al. 2003; Vandenberg, 2006) ดังนั้นผลการวิเคราะห์ตัวแบบกรอบแนวคิด ถือว่าความเหมาะสมอยู่เกณฑ์พอใช้

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและระดมสมอง ผู้สัมภาษณ์จำนวน 10 คน อันประกอบด้วยผู้บริหารแกร็บ จำนวน 1 คน เจ้าของธุรกิจให้เช่ารถแท็กซี่ จำนวน 1 คน คนขับแกร็บ จำนวน 6 คน นักกฎหมายที่มีความรู้ด้านเศรษฐกิจแบ่งปัน จำนวน 2 คน ในประเด็น การจัดการ ปัญหา และความสามารถในเรื่องโอกาสของเศรษฐกิจแบ่งปันต่อการประกอบอาชีพอิสระ ในแต่ละประเด็นดังนี้

1. การจัดการธุรกิจเศรษฐกิจแบ่งปันเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็ง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความยุติธรรมของบริษัทแกร็บ เพื่อส่งเสริมให้ธุรกิจเศรษฐกิจแบ่งปันสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารแกร็บ จะมองถึงการพัฒนาทักษะทางดิจิทัลของคนขับแกร็บ เพื่อการสร้างความยุติธรรมในการยกระดับชีวิตให้ดีขึ้นด้วยเทคโนโลยี ส่วนเจ้าของธุรกิจให้เช่ารถแท็กซี่นั้นให้มุมมองในความยุติธรรมของระบบการหักเปอร์เซ็นต์ของแกร็บ เนื่องจากการทำงานบางระบบงานไม่สามารถติดต่อกู้ค่าได้ส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ขับแกร็บโดยตรงและส่งผลกระทบต่อเจ้าของรถด้วย อีกทั้งนักกฎหมายให้มุมมองในทิศทางเดียวกันกับเจ้าของอุในเรื่องการพัฒนาระบบ และมีความต้องการให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับความยุติธรรมการสร้างรายได้ของผู้ขับแกร็บโดยทำให้อาชีพอิสระนี้เป็นอาชีพที่ถูกกฎหมายเหมือนแท็กซี่สาธารณะ หรือ รถสาธารณะในท้องถิ่น โดยการปรับปรุงพระราชบัญญัติรถยนต์พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ. 2522 เพื่อให้ความยุติธรรมกับแกร็บและผู้บริโภคปัจจุบัน สุดท้ายคนขับแกร็บได้ให้มุมมองความยุติธรรมว่าบริษัทมีการหักเปอร์เซ็นต์จากรายได้ในกำมือมากเกินไปเนื่องจากคนขับมีต้นทุนต่างๆ และยังมีกังวลในความไม่แน่นอนของรายได้ในอาชีพอิสระนี้ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงจากด้านลูกค้า ตำรวจ และระบบแอปพลิเคชันเกิดมีปัญหา

2. การพัฒนาความสัมพันธ์ทางเครือข่ายระหว่างบริษัทแกร็บ ลูกค้า และผู้ประกอบการอาชีพขับรถด้วยกัน เพื่อให้สามารถยกระดับประสิทธิภาพ และความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการจากแกร็บ ผลการให้สัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้ ในมุมมองของผู้บริหารแกร็บ จะมองถึงการยกระดับในการให้บริการของคนขับแกร็บในแต่ละท้องถิ่น เพื่อครองตลาดการให้บริการในตลาดภูมิภาค อาเซียนให้ดียิ่งขึ้น ส่วนเจ้าของธุรกิจให้เช่ารถแท็กซี่ให้มุมมองถึงการยกระดับระบบโดยการตรวจสอบการบริหารหลังการให้บริการโดยการปรับปรุงระบบการให้คะแนนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการใช้งานระบบระหว่างลูกค้ากับคนขับแกร็บ อีกทั้งนักกฎหมายให้มุมมองในทิศทางเดียวกันกับเจ้าของธุรกิจให้เช่ารถแท็กซี่ในเรื่องการพัฒนาระบบเช่นกันแต่เป็นการพัฒนาระบบระหว่างแกร็บกับคนขับให้มีการตรวจสอบความขัดแย้งที่เกิดจากความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้าระหว่างผู้ประกอบการดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นแท็กซี่ หรือจักรยานยนต์รับจ้าง เพื่อลดความขัดแย้งให้มีประสิทธิภาพมากกว่านี้

3. รัฐควรมีการส่งเสริมหรือกำหนดมาตรการอย่างไรมารองรับการประกอบอาชีพอิสระในลักษณะของธุรกิจเศรษฐกิจแบ่งปันดังเช่นแกร็บ ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้ ในมุมมองของผู้บริหารแกร็บ จะมองถึงการยกระดับให้รัฐร่วมกันส่งเสริมทักษะทางดิจิทัลให้แก่เยาวชน เนื่องจากในอนาคตเทคโนโลยีอาจเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความเท่าเทียมในยุคดิจิทัล ส่วนเจ้าของธุรกิจให้เช่ารถแท็กซี่ให้มุมมองถึงการแก้ไขกฎหมายให้ถูกต้อง เพื่อความสะดวกในการควบคุมการบริการของคนขับ และคุ้มครองความปลอดภัยของผู้โดยสาร เช่น ควบคุมความเร็ว และเชื่อมต่อระบบออนไลน์เข้ากับกรมขนส่งทางบกในการรายงานผลความเร็วดังกล่าว อีกทั้งนักกฎหมายให้มุมมองถึงการปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติรถยนต์ พระราชบัญญัติจราจรทางบก และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก เป็นต้น

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาในระดับการรับรู้ของปัจจัย ความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย และความเป็นอิสระในอาชีพ ของกลุ่มผู้ประกอบการแกร็บ พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการแกร็บส่วนใหญ่รับรู้ถึงการบริหารงานของบริษัทแกร็บที่มีการเข้ามาช่วยสนับสนุนการหาลูกค้า ช่วยสนับสนุนในการพัฒนาระบบ ช่วยสนับสนุนในการทำงานซึ่งกันและกันของกลุ่มผู้ประกอบการแกร็บ และให้ความเป็นอิสระโดยการให้ใช้ยานพาหนะของตนเองมาประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเองได้โดยง่ายด้วย อาจเป็นเพราะความต้องการของบริษัทแกร็บที่มีความต้องการสร้างความยุติธรรมโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการแกร็บ ยกกระดับชีวิตให้ดีขึ้นด้วยเทคโนโลยี และช่วยสนับสนุนโดยการผลักดันให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับความยุติธรรมการสร้างรายได้ของผู้ขับแกร็บโดยทำให้อาชีพอิสระนี้เป็นอาชีพที่ถูกกฎหมายเหมือนแท็กซี่สาธารณะ หรือ รถสาธารณะในท้องถิ่น เป็นการแสดงความเป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้าระหว่างผู้ประกอบการดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นแท็กซี่ หรือจักรยานยนต์รับจ้าง เพื่อลดความขัดแย้งให้มีประสิทธิภาพมากกว่านี้ ถือเป็น การสร้างความแตกต่างในการให้บริการและเป็นทางเลือกให้กับผู้รับบริการ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Colquit et al., 2001) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ความยุติธรรมตั้งแต่ปี 1975 พบว่า การรับรู้ความยุติธรรมมีความผูกพันต่อองค์การได้มากที่สุด รองลงมาเป็นการรับรู้ความยุติธรรมด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์การ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Cohen, J. and Uphoff, N., 1977) ได้รวบรวมงานวิจัย ด้านการรับรู้ความยุติธรรมจำนวน 190 เรื่อง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมพบว่า การรับรู้ความยุติธรรมด้านผลตอบแทน และการรับรู้ ความยุติธรรมด้านกระบวนการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันด้านจิตใจ ในการบริหารปัจจัยนี้ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ขับแกร็บ แทนที่จะเป็นการกำหนดด้วยบริษัทแกร็บ ด้านเดียว

2. จากการศึกษาในระดับการรับรู้ความเชื่อมั่น การกำกับตนเอง และความผูกพันความเป็นมืออาชีพในการเป็นนายของตนเอง ของกลุ่มผู้ประกอบการแกร็บ พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการแกร็บ ส่วนใหญ่รับรู้ถึงความมั่นใจในการบริหารของแกร็บ และคาดว่าจะสามารถจัดการตนเองในการทำอาชีพนี้ได้ดี และเห็นว่าการได้ทำงานร่วมกับแกร็บทำให้บริหารตนเองได้จริง แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในแกร็บและเชื่อมั่นในตนเองว่าการเป็นนายของตนเองจากอาชีพคนขับแกร็บจะเลี้ยงชีพด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี อาจเป็นเพราะบริษัทแกร็บพยายามยกระดับในการให้บริการของคนขับแกร็บในแต่ละท้องถิ่น เพื่อที่จะรองตลาดการให้บริการในตลาดภูมิภาคอาเซียนให้ดีขึ้น และจะพัฒนาระบบให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็น ระบบการดูแลคนขับแกร็บ ระบบการให้บริการ และระบบการแปลภาษา จากปัจจัยต่างๆ ทำให้กลุ่มผู้ประกอบการแกร็บ ส่วนใหญ่มีความผูกพันความเป็นมืออาชีพในการเป็นนายของตนเอง การศึกษาวิจัยของ (Evans et al., 2012) ได้กล่าวว่า การรับรู้ความเชื่อมั่น การกำกับตนเอง และความผูกพันความเป็นมืออาชีพ เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมและสนับสนุนความคิด ให้มีพฤติกรรมการทำงานที่ดีขึ้น และส่งผลต่อความรู้สึกผูกพัน เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายของการเรียนรู้ในทักษะต่าง ๆ โดยมีแรงจูงใจและกระทำด้วยตนเอง

นอกจากนั้นผลการศึกษายังสนับสนุนปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกอบการของผู้เข้าร่วมในความผูกพันต่ออาชีพ (Robbins et al., 2015) ได้รายงานวิจัยว่า การนำเสนอทรัพย์สินมาสร้างให้เกิดประโยชน์ และในขณะเดียวกัน

ผลประโยชน์ที่ตกกับแกร็บ จากสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากธุรกิจของตน ทั้งนี้การที่จะเกิดความยั่งยืนในธุรกิจนี้ก็ต้องอาศัยสัมพันธภาพที่ดี

3. จากการศึกษาปัจจัยที่เป็นอิทธิพลของปัจจัยการบริหารของแกร็บที่นำไปสู่ไปสู่ผล ความผูกพันความเป็นมืออาชีพนายกในการเป็นนายของตนเอง พบว่า ปัจจัยความเป็นอิสระในอาชีพ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด ส่วน ปัจจัยการรับรู้ของปัจจัยความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ มีอิทธิพลต่ำมาก อาจเป็นเพราะการดำเนินการบริการของแกร็บนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปตามสังคมของยุคปัจจุบัน จึงก่อให้เกิดอาชีพคนขับแกร็บ เพื่อมาปรับปรุงการให้บริการขนส่ง การจราจรแออัด และการพัฒนาประเทศในอนาคต เนื่องจากบริษัทแกร็บสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายไว้เป็นอย่างดีแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเครือข่ายของเทคโนโลยี ราคาที่มีความยุติธรรมกว่าแท็กซี่ และการขยายตลาดสม่ำเสมอ แต่กระนั้นยังพบปัญหาปัจจัยความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ มีอิทธิพลต่ำมาก เนื่องจากคนขับแกร็บเห็นว่าบริษัทมีการหักส่วนแบ่งจากรายได้ในการทำงานมากเกินไป เนื่องจากคนขับแกร็บมีต้นทุนต่างๆ จึงยังมีความกังวลในความไม่แน่นอนของรายได้ในอาชีพอิสระนี้ ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงจากด้านลูกค้า ตำรวจ และระบบแอปพลิเคชัน เมื่อมีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Wesley G. Skogan, 2005) ได้ศึกษาเรื่องความสำเร็จของการป้องกันอาชญากรรมโดยชุมชนใน Chicago จากการประเมินผล พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับความสำเร็จของงานชุมชนสัมพันธ์ คือภาวะผู้นำ

นอกจากนั้นปัจจัยการบริหารความผูกพันความเป็นมืออาชีพนายกในการเป็นนายของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Schaufeli et al., 2001) พบว่า สิ่งที่เป็นความต้องการของคนยุคใหม่ในการประกอบอาชีพคือความเป็นอิสระ ดังนั้นปัจจัยความผูกพันในอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นแนวคิดทางจิตวิทยาเชิงบวก ซึ่งมองมนุษย์ในด้านที่ดีโดยมองถึงจุดเด่น ความเข้มแข็ง และความสำเร็จของมนุษย์ โดยเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมในการศึกษา เนื่องจากเป็นตัวแปรที่เสริมประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร หัวหน้างาน และพนักงาน ซึ่งประกอบด้วย พลังในการทำงาน (Visor) ความเต็มใจที่จะอุทิศตนในการทำงาน (Dedication) และความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน (Absorption) โดยมีสภาวะทางอารมณ์ และระบบความคิดที่มีความคงทน ในทุก ๆ เรื่องไม่เพียงแต่เฉพาะเจาะจงในเรื่องจุดประสงค์ สถานการณ์ บุคคล หรือพฤติกรรมใดโดยเฉพาะโดยบุคคลที่มีความผูกพันในงานจะทุ่มเทในการทำงาน และรู้สึกกว่าตนเองเกี่ยวข้องกับงาน งานเป็นส่วนหนึ่งของตน ชอบที่จะใช้เวลาอยู่กับการทำงาน และมองว่างานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับตนเอง โดยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของงานนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการเฉพาะของตนเอง และการรับรู้ว่างานมีผลต่อความพึงพอใจของตนเอง ทำให้ตนมีความตั้งใจในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้ต่อไปควรศึกษาปัจจัยการจัดการความเสี่ยง ในธุรกิจแบบแบ่งปัน และเปรียบเทียบ ระหว่างกรณีสินทรัพย์แบ่งปันประเภทเคลื่อนย้ายได้และไม่ได้ ซึ่งมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากในการจัดการ รวมทั้งการกำหนดปัจจัยแวดล้อมในการศึกษาทั้งด้าน ดัชนีวัดความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- บริษัท แกร็บ (ประเทศไทย) จำกัด. (2562). *แกร็บพุด เปิดตัวสุดยอดแคมเปญแห่งปี 'Grab Food 8.8 Mega Sale' ผนึกกำลังพาร์ทเนอร์ร้านอาหารจัดเต็มส่วนลดกว่า 80% พร้อม 8,000 ดีล.กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2562, จาก <https://www.grab.com/th/press/business/grabfood-8-8-mega-sale/>*
- Allen, R. & van den Berg, T. (Eds.). (2014). *Serialization in popular culture*. New York: Routledge.
- Belk, R. (2007). Why not share rather than own? *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 611(1): 126-140.
- Bollen, K.A. (1990). "Overall Fit in Covariance Structure Models: Two Types of Sample Size Effects," *Psychological Bulletin*, 107 (2): 256-259.
- Byrne, B.M. (1998). *Structural Equation Modeling with LISREL, PRELIS and SIMPLIS: Basic Concepts, Applications and Programming*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Cohen, J. and Uphoff, N. (1977). *Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation* 2nd ed. USA: Center for International Studies.
- Colquitt, A., Conlon, E., Wesson, J. & Porter, O., L., H. (2001). Justice at the Millennium: A Meta-Analytic Review of 25 Years of Organizational Justice Research. *Journal of Applied Psychology*, 86(3):425-445.
- Diamantopoulos, A. & Siguaw, J.A. (2000). *Introducing LISREL*. London: Sage Publications.
- Evan, L., Wadey, R., Hanton, S. & Mitchell, I. (2012). Stressors experienced by injured athletes. *Journal of Sports Sciences*, 30 (9):917-927.
- Hu, L.T. and Bentler, P.M. (1999). Cutoff Criteria for Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria versus New Alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6 (1): 1-55.
- MacCallum, R.C., Browne, M.W., and Sugawara, H., M. (1996). "Power Analysis and Determination of Sample Size for Covariance Structure Modeling. *Psychological Methods*, 1 (2), 130-149.
- Matzler, K., Veider, V., & Kathan, W. (2015). Adapting to the sharing economy. *MIT Sloan Management Review*, 56(2): 71-77.
- Robbins, T., Judge, A. & Hasham, S. (2015). *Organizational Behavior*. England: Pearson Education Limited.
- Schaufeli, Salanova, Gonzalez-Roma & Bakker. (2001). The Measurement of Engagement and Burnout: A Two Sample Confirmatory Factor Analytic Approach. *Journal of Happiness Studies*, 3: 71-92.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., and Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness of-Fit Measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2): 23-74.
- Sharma, S., Mukherjee, S., Kumar, A., and Dillon, W.R. (2005), A simulation study to investigate the use of cutoff values for assessing model fit in covariance structure models. *Journal of Business Research*, 58 (1): 935-943.
- Vandenberg, R. J. (2006). Statistical and Methodological Myths and Urban Legends. *Organizational Research Methods*, 9(2): 194-201.
- Wesley G. Skogan (2005) Citizen Satisfaction with Police Encounters. *Police Quarterly*, 8 (3): 298-321.

Wheaton, B., Muthen, B., Alwin, D., F., and Summers, G. (1977). Assessing Reliability and Stability in Panel models. *Sociological Methodology*, 8 (1): 84-136.

Yamane, Taro. (1967). *Statistics an Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper and Row.

Translated Thai References

Grab (Thailand) Ltd. (2019). *Grab Food has launched the ultimate campaign of the year 'Grab Food 8.8 Mega Sale' by joining with restaurants to offer discounts of over 80% and 8,000 deals in Bangkok*

Retrieved October 10, 2019, from <https://www.grab.com/th/press/business/grabfood-8-8-mega-sale/>
(in Thai)